

HONVÉDELMI MINISZTERIUM

HENDE CSABA
miniszterDr. Vadai Ágnes
országgyűlési képviselőVálasz a K/8138. számú „Mi a helyzet a
radarral?” című írásbeli kérdésre**Budapest****Tisztelt Képviselő Asszony!**

A K/8138. számú „Mi a helyzet a radarral?” című írásbeli kérdéseire, azok sorrendje szerint, az alábbiakról tájékoztatom:

1. kérdés:

Az előző települési helyeken túl, három másik lehetséges helyszínnel kapcsolatos elemző munkát – más HM szervek bevonásával – a katonai vezetés végzett, amelyről a Honvéd Vezérkar jelentést készített. A helyszínnel kapcsolatos döntést követően sugár-egészségügyi, híradó, pénzügyi-gazdasági és rádiólokációs vizsgálatok készültek a medinai helyszínnel kapcsolatban.

A korábbi települési helyekkel kapcsolatos vizsgálatokra összehívott bizottság (A magyar légtérelenőrzést biztosító lokátorállomás telepítési lehetőségeit vizsgáló bizottság) munkájában a Honvédelmi Minisztérium és a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium szakértői vettek részt.

2. kérdés:

A medinai radartorony-építésre kormányhatározat nem készült.

3. kérdés:

A medinai radartorony-építés projektre a 26/2009. (IV. 3.) HM utasításban foglaltaknak megfelelően „B-típusú” költségbecslés készült.

4. kérdés:

A radarprogram keretében a harmadik berendezés Medinára történő telepítése kielégíti a minimális NATO katonai követelményeket.

5. kérdés:

A radar-telepítéshez kapcsolódóan számítógépes fedési diagramok készültek.

6. kérdés:

A medinai radartorony-építéshez szükséges, jogszabályban előírt összes szakvélemény, illetve vizsgálat elkészült. Az engedélyezési folyamatban részt vettek az érintett szakhatóságok, így a Közép-Tisza vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, a Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatal, a Baranyai Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága, a Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatósága, a Baranya Megyei Kormányhivatal Kulturális Örökségvédelmi Irodája, a Pécsi Bányakapitányság, a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatal, a

Körjegyzőség Zomba Medina Kirendeltsége és az MH Közegészségügyi-Járványügyi Szolgálat.

7. kérdés:

A Medinára telepítendő radar hatásaira vonatkozóan sugár-egészségügyi vizsgálat készült.

8. kérdés:

Az elektromágneses expozíciós mérések jegyzőkönyvei rendelkezésre állnak.

9. kérdés:

Az előző kérdésben említett jegyzőkönyvek igazolják, hogy nincs az egészségügyi határértéket meghaladó sugárzási szint az emberek által használt helyeken.

10. kérdés:

A telepítendő radar esetében számítások készültek, a jelenleg üzemelő radarok esetében pedig mérések történtek, az ezekről készült jegyzőkönyvek rendelkezésre állnak és nyilvánosak.

11. kérdés:

A medinai helyszínt kijelölő döntés a kapcsolódó szakmai vizsgálatok Medinára vonatkozó, a többi helyszínnel szemben előnyként megjelenített szempontjai alapján született meg.

12. kérdés:

A régi radarok újjal történő kiváltásával mind a légi járművek felderítésének lehetősége, mind a hatótávolság javulni fog, ezáltal egy adott célt az új 3D radar nagyobb távolságból fogja felderíteni. Az új radar ezirányú képességeit a békéscsabai és bánkúti üzemeltetési tapasztalatok alátámasztják. Konkrét mérést hajtottunk végre, melynek keretében egy kb. 30 cm átmérőjű fémborítású gömböt az új radar közel 200 km távolságban fel tudott deríteni, ugyanakkor a radar szomszédságában üzemelő „rég” vadászávezető (tehát precíziósnek tekintendő) radarkomplexum ugyanezt az objektumot képtelen volt egyáltalán még észlelni is.

13. kérdés:

A telepítést követően a medinai radar a radarrendszer többi elemével együtt fogja a nemzeti és NATO feladatrendszerét ellátni, tehát hadműveleti követelményeknek nem a helyszín, hanem a radarrendszer felel meg.

14. kérdés:

A Magyar Légvérelőrzést Biztosító Lokátorállomás Telepítési Lehetőségeit Vizsgáló Bizottság az új 3D radar esetleges medinai telepítésének lehetőségét nem vizsgálta, a Honvéd Vezérkar által készített jelentés pedig nem tartalmaz a vizsgált helyszínekre vonatkoztatott „alkalmas-nem alkalmas” megállapításokat, így a kérdés értelmezhetetlen.

15. kérdés:

Magyarország földrajzi adottságai a medinai helyszíntől függetlenül is indokolhatják a réskitöltő feladatokat ellátó radaralegységek működtetését, amelyre vonatkozóan elemzések készültek. A Magyar Honvédség radarfejlesztési tervei rendelkezésre állnak, azonban azok minősítésük miatt nem nyilvánosak.

A jelenleg üzemelő radarok rendszerben tarthatóak, a működési, fenntartási költségük éves szinten körülbelül 350 millió forint.

A radar adatok a Magyar Honvédség légi vezetési és irányítási központjaiba (Veszprém, Kecskemét) kerülnek.

A föld-levegő-föld (G-A-G) kommunikáció megvalósítása nem befolyásolja a radarprogram megvalósulását, ahogy a radarprogram sincs kihatással a GAG rádióprogramra. A G-A-G programra vonatkozó terveket a NATO jóváhagyta, sőt a GAG rádiórendszer kiépítése sikeresen befejeződött.

16. kérdés:

A kérdést a fenti, 13. és 15. pontok megválaszolják.

17. kérdés:

A tubesi radartorony-építés projekttel kapcsolatban a tervezési szerződés zárásából adódó egyszeri kifizetés történt. A tubesi beruházás kivitelezési munkálatai az építési engedéllyel kapcsolatos jogi eljárás miatt nem kezdődtek meg, így ott kártalanítási vagy kármentesítési költségek nem merültek föl.

A 2011. és 2012. években történt kifizetéseket az alábbi táblázat foglalja össze:

Ssz.	Kedvezményezett (szerződő, szállító, stb.)	Feladat (szerződés száma)	Kifizetett összeg (Forint)
2011. évi kifizetések			
1.	Hét-Ber Kft.	A tubesi radartorony tervezési szerződés (1693/114/2007/BI) lezárása	160.000,-
2.	Épti Kft.	A medinai radartorony tervezési feladatai (77003/1-54/036-01-0HA)	27.625.000,-
3.	OSSKI	Sugárterhelés mérési vizsgálatok elvégzése (67002/11-60/47-01-0HA)	1.150.000,-
4.	Medina Önkormányzat	Támogatási szerződés (911-5/2011/k; 911-6/2011/k)	25.000.000,-
5.	Mindösszesen 2011. év		53.935.000,-
2012. évi kifizetések			
6.	Épti Kft.	A medinai radartorony tervezési feladatai (77003/1-54/036-01-0HA)	42.993.000,-
7.	Medina Önkormányzat	Támogatási szerződés (911-5/2011/k; 225-1/2012/k)	25.000.000,-
8.	Mindösszesen 2012. év		67.993.000,-

Fedezetüket a XIII. fejezet Honvédelmi Minisztérium költségvetésében a NATO Biztonsági Beruházási Programra elkülönített források biztosították.

18. kérdés:

A NATO Beruházási Bizottság jóváhagyásával a beruházás költségeinek túlnyomó részére a Szövetség biztosítja a szükséges forrásokat. Az ezen felüli medinai építés-beruházási feladatok forrása nemzeti költségvetésben rendelkezésre áll. Mivel a radartorony-építés kivitelezésére kiírt pályázat még nem került elbírálásra, ezért konkrét összeget nem áll módunkban meghatározni. A GAG rádióprogram már korábban végrehajtásra és lezárásra került és nem érintette a medinai helyszínt.

19. kérdés:

A hivatkozott dokumentum a HM Fegyverzeti és Hadbiztosi Hivatalnál rendelkezésre áll, azt Képviselő Asszony megtekintheti.

20. kérdés:

A SHAPE egyetértett a radar Medinára telepítésével. A 2011. május 5-én kelt levél tartalmáról, annak minősített volta miatt, jelen válaszban nem közölhető információ.

21. kérdés:

A radar által keltett elektromágneses tér teljesítmény-sűrűsége főleg az impulzuscsúcs-teljesítménytől függ. A jelenleg Medinán üzemelő radarok impulzuscsúcs-teljesítménye sokkal nagyobb, mint a telepíteni szándékozott új radar impulzuscsúcs-teljesítménye. Viszonyításképpen: egy P-37 radar teljesítménye 4 millió W, míg a RAT-31DL radaré 60 ezer W.

22. kérdés:

Egy 2006-ban végzett expozíciós mérés szerint a fajlagosan elnyelt teljesítmény (SAR) értéke adott ponton 300-szoros növekedést mutatott, azonban a 6 perces átlagolású SAR érték így is csak a határérték 0,0075-e.

23-24. kérdések:

Medina helyszínre vonatkozóan a várható elektromágneses expozícióval kapcsolatban több számítás és mérés készült, melyek alapján megállapítható, hogy a közeli települések is teljes biztonságban lesznek a radarból eredő elektromágneses sugárzástól. Az elvégzett mérések eredményeit tartalmazó részletes jegyzőkönyvek rendelkezésre állnak.

25. kérdés:

A közeltéri teljesítménysűrűség értékét bonyolult módon ugyan, de 1864 óta rendelkezésre álló matematikai apparátussal (az ún. Maxwell egyenletek segítségével) egzakt módon meg lehet határozni, és ez Medina esetében sem okoz gondot.

26-28. kérdések:

A radar telepítését megelőzően végzett számítások során az S, SA, és SAR paraméterekre vonatkozó védőtávolságokat a radar paraméterei határozzák meg, és azok ilyenformán a telepítési helytől függetlenek. Ennek ellenére a vonatkozó számítások természetesen Medinára vonatkozóan is elkészültek.

29. kérdés:

A Honvéd Vezérkar által készített szakmai anyagokban nem szerepel az a megállapítás, hogy Medina nem alkalmas telepítési hely. A kérdésben használt „megfelelő hely” kifejezés szakmailag nem értelmezhető, hiszen egy adott helyszín megfelelőségét, a vizsgálati szempontok és azok súlyozása befolyásolja, határozza meg. Ugyanaz a helyszín – más-más szempontokat és kritériumokat figyelembe véve – lehet megfelelő, vagy éppen nem megfelelő, illetve más helyszínekkel összevetve megfelelőbb/kevésbé megfelelő.

30. kérdés:

Elméletileg a méteres hullámsávot használó Oborona képes adott esetben a horizonton túli repülőeszközök felderítésére és ebből a tulajdonságból vetíthető le az is, hogy azonos magasságon tartózkodó (hegy mögötti, horizonton túli) légi járműveket hamarabb derít fel, mint az új RAT-31 3D radar, amely alacsonyabb hullámtartományban üzemel.

Azonban a felvetést komplexen vizsgálva egyértelműen megállapítható az új radar előnye, a korszerű technológiai megvalósítások (pl. antennarendszer kialakítása, speciális radarkupola, zavarvédelem, kifinomult jelfeldolgozás, magasabb felbontó képesség, stb.) költséghatékonyabb üzemeltetést (kisebb létszámú kezelő állomány, kisebb energiaigény, stb.), nagyobb üzembiztonságot, hatékonyabb alkalmazást, rendszerhez történő jobb illeszthetőséget és hosszú távú fenntarthatóságot tesznek lehetővé.

Az Oboronára – egyrészt éppen az alkalmazott hullámtartománya miatt – nem számíthatunk hosszú távon, hiszen frekvenciagazdálkodási szempontok miatt (polgári eszközök működési tartományát zavarja) az üzemben tarthatósága korlátozott, nem beszélve a radar által képviselt technológiai színvonalaról, felbontó képességről, vadászirányítói felhasználhatóságáról és kis magasságú repülőgépek felderítése terén jelentkező hiányosságairól.

A RAT 31 3D radar telepítése jelentős előrelépést a jelent a magyar légtérelenőrzés korszerűsítésében.

31. kérdés:

Az ún. „régik alakulatok” jelenleg üzemelő mobil radarjai műszaki jellemzőiknél fogva alkalmatlanok lennének a kérdésben felvetett, esetlegesen újonnan felépítésre kerülő radartornyokon való működtetésre, ezért ezen alakulatokhoz radartornyok építése értelmetlen lenne.

32. kérdés:

A NATO Nemzetközi Törzs (IS) Erőforrás Hivatala (NOR) nemcsak elfogadta a helyszín módosítást, de saját maga terjesztette be azt jóváhagyásra a NATO IC elé.

33. kérdés:

A NATO IC 2012. július 3-án jóváhagyta a radartorony-építés projekt B-típusú költségbebecslését.

34. kérdés:

Amennyiben a kérdés a LOC1 alatt a NATO ACCS Level of Capability 1 programra vonatkozik, ez a radarprogram tekintetében teljességgel irreleváns. A radarprogram változásának nincs kihatása a NATO ACCS LOC1-re.

35. kérdés:

Amennyiben a kérdés a SHAPE "Radar Terv"-re vonatkozik, úgy tájékoztatom, hogy azt évekkal ezelőtt hatályon kívül helyezték.

36. kérdés:

A harmadik magyarországi 3D radar helyszín megváltozásának nincs kihatása a NATO ACCS LOC1 programra és az ezen belüli ARS telepítési projektekre.

37. kérdés:

Amennyiben a kérdés a radartorony-építés projektekre vonatkozik, úgy tájékoztatom, hogy erre vonatkozóan teljesen új B-típusú költségbebecslés készült, melyet a NATO IC 2012. július 3-án hagyott jóvá.

38. kérdés:

A radarhelyszín módosítása nincs kihatással a 3. radom garanciális feltételeire.

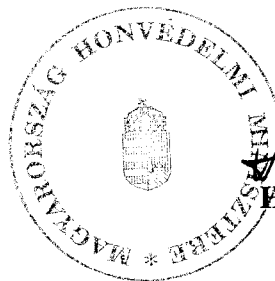
39. kérdés:

A radarprogram nincs kihatással a GAG rádióprogramra, így a rádiórendszer lefedettségére sem.

40. kérdés:

Az elmúlt félévben sor került a radartorony építésére kijelölt helyszín előkészítésére: a területet érintő vezetékek áthelyezésére, régészeti vizsgálatok végrehajtására, vezetéknyomvonalak kijelölésére. Elkészült az engedélyezési tervdokumentáció, amely alapján a hatóság megadta az építési engedélyt. A radartorony-építés kivitelezésére 2012. július 4-én indult el a közbeszerzési eljárás, jelenleg a pályázatok értékelése zajlik. Mivel a pályázati eljárás még folyamatban van a költségekre vonatkozóan még nem lehetséges pontos információt biztosítani. A szerződő feleket érintő kötbérterhek meghatározásának tárgyában a NATO Communication and Information Agency, mint a radarok beszerzését menedzselő és a szerződést jegyző NATO ügynökség jelenleg még tárgyalásokat folytat a radarszállító SELEX SI-vel, ezért erre vonatkozó adat még nem áll rendelkezésre.

Budapest, 2012. augusztus 27-én

Tisztelettel:

Hende Csaba

Hende Csaba